

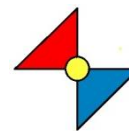
Seru Grandi #80
Kralendijk
Bonaire, C.N.

Advocaat

mr. M. Bijkerk

Mobiel: 00599-7962650
abogado.bijkerk@gmail.com
info@arcocarib.com

Golden Meand Society
Foundation supporting
International Court Cases

Aan het Gerecht in Eerste Aanleg Bonaire,
p/a Fort Oranje,
ALHIER

WARBES ZAAK

Geeft respectvol te kennen:

Dhr. Wilbert Benito EMERS, wonende thans bij familie te Kaminda Jatu Baku 25, Bonaire, verzoeker, ten dezen domicilie kiezende ten kantore van de advocaat mr. Michiel Bijkerk, kantoorhoudende te Seru Grandi #80, Bonaire, die verklaart ten dezen voor en namens verzoeker op te treden en die voorts verklaart door hem gemachtigd te zijn om namens hem dit beroepschrift te ondertekenen.

1. Wederpartij ten dezen is de Staat der Nederlanden, in het bijzonder de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (hierna: 'de Minister' c.q. 'verweerder' c.q. 'de Staat' c.q. 'SZW'), in Bonaire gevestigd ten kantore van RCN te Centrumgebied Kralendijk, Bonaire.
2. Bij beschikking d.d. 4 april 2022 (prod. **1**), hierna '*beschikking a quo*', heeft verweerder verzoekers aanvraag voor toekenning van bijzondere onderstand in de vorm van een renteloze, althans laag rentedragende lening ten bedrage van \$ 10,000.- (tien duizend 00/100 US dollar), afgewezen. Doel van de aanvraag is om verzoeker in staat te stellen zijn eigen bescheiden huisje (44 m²) in Rincon af te bouwen. Het fundament daarvan heeft hij met eigen geld al gelegd. Dit beroep is gericht tegen voornoemde beschikking.

Dit beroep is ontvankelijk indien ingediend vóór 16 mei 2022.

Achtergrond

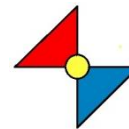
3. Verzoeker is op 23 oktober 1949 op Bonaire geboren. Hij is dus ruim 72 jaar oud. Hij heeft in Nederland gewoond en ook lange tijd op Curaçao. Hij is ongeveer een jaar geleden teruggekeerd naar Bonaire.

Verzoeker leeft van drie inkomstenbronnen:

A) Gedeeltelijke AOV van Curaçao:	+/- \$ 265.-	per maand
B) Gedeeltelijke AOW Nederland	+/- \$ 120.-	„
C) Onderstand Bonaire \$ 160.- p.q	+/- \$ 320.-	„

Totaal -----
+/- \$ 705.- Per maand

Dit is in feite iets hoger, omdat er soms 3 quincena-betalingen in een maand vallen. Dus afgerond bedraagt het totaal van de inkomsten ongeveer \$ 750.- per maand.

4. Sinds zijn terugkeer is verzoeker bij familie ingetrokken, omdat de huur van een studio of appartement gewoon te hoog is voor hem. Huurprijzen voor een studio/appartement variëren tussen \$ 400.- en \$ 750.- per maand. Misschien als men geluk heeft, kan men ergens nog iets goedkopers krijgen, maar de genoemde prijzen zijn niet overdreven. Wij zullen proberen in een later stadium exactere cijfers hierover over te leggen.

Een indicatie ter overweging uit eigen wetenschap. Een twee-slaapkamer huis vlakbij Tera Korá is onlangs voor \$ 1,200.- per maand verhuurd. Drie appartementen van 37m2 elk (1 bdk., 1 slk., 1 wnk.) worden verhuurd voor \$ 750.- en \$ 800.- per maand.

Duidelijk is dat verzoeker zulke huurprijzen niet kan betalen, ook niet als hij op grond van art. 14 Besluit onderstand BES (hierna: “**BoBES**”) nog een toeslag zelfstandig wonen ad \$ 150.- p.m. zou ontvangen. Een huurder moet immers ook nog water en stroom betalen. Dat komt ook uit op minstens \$ 75.- per maand. Realistisch is dat verzoeker aan woonkosten incl. water en licht minimaal \$ 500.- kwijt zou zijn als hij zelfstandig zou gaan wonen. Zijn inkomen met toelage ‘zelfstandig wonen’ zou dan op +/- \$ 900.- uitkomen. Een bedrag ad \$ 500.- aan woonkosten is voor hem realistisch dus niet haalbaar.

Bewijsmateriaal uit 2018 bevestigt deze conclusie. Regioplan heeft in 2018 uitgebreid onderzoek gedaan voor de berekening van een IJkpunt voor het Sociaal Minimum voor BES. Daaruit is gebleken dat een niet-werkende alleenstaande op Bonaire een bedrag ad \$ 1,271.- per maand nodig zou hebben om op minimumniveau te kunnen leven (zie prod. 2). Dat was 2018. Na 4 jaar inflatie moet dit minimum nu +/- \$ 1,350.- bedragen.

Let op dat deze berekening van het sociaal minimum in 2018 al uitgaat van \$ 550.- voor woonkosten in Bonaire! Daar komt dan nog \$ 73.- bij voor water en licht. Totaal \$ 623.-. Dat is dus nog \$ 123.- hoger dan het bedrag ad \$ 500.- dat wij hiervoor noemden ten einde aannemelijk te maken dat verzoeker dat realistisch gezien niet kan betalen.

Een appartement huren is voor verzoeker, realistisch gezien, dus niet mogelijk.

5. Een appartement *kopen* is voor verzoeker, zo mogelijk, nog onmogelijker. Aankoop prijs van een appartement in een volkswijk kwam in 2021 uit op +/- \$ 1,500.- per m2 bebouwd oppervlak. Een 30 m2 studio zou dan dus +/- \$ 45,000.- kosten. *Ten eerste*, verzoeker heeft geen spaargeld. *Ten tweede*, kan een 72-jarige AOV/onderstand-trekker geen lening krijgen bij de bank. *Ten derde*, zou een 10-jarige hypotheeklening tegen 5% op een maandelijkse aflossing uitkomen van +/- \$ 460.-. Men is dan even ver als huren.

Een appartement kopen is voor verzoeker, realistisch gezien, dus ook niet mogelijk.

Adequate housing

6. Maar verzoeker heeft *wel* aanspraak op ‘adequate housing’ (art. 11 Int. Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele Rechten – IVESC). De Nederlandse overheid is van mening (en wordt daarin gesteund door de Hoge Raad) dat art. 11 IVESC *niet* ‘een ieder verbindende (self-executing) bepaling’ is, zoals bedoeld in artt. 93/94 Grondwet.

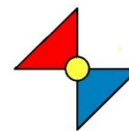
Seru Grandi #80
Kralendijk
Bonaire, C.N.

Advocaat

mr. M. Bijkerk

Mobiel: 00599-7962650
abogado.bijkerk@gmail.com
info@arcocarib.com

Golden Meand Society
Foundation supporting
International Court Cases

Dit betekent dat verzoeker geen in rechte afdwingbaar recht kan ontleen aan art. 11 IVESC en dat het Gerecht daaraan ook niet direct mag toetsen.

Deze mening is overigens in strijd met de letterlijke *tekst* en de *bedoeling* van het IVESC. De tekst bepaalt immers dat 'een ieder' recht heeft op 'adequate housing'. Een ieder is iedereen. Aldus beschouwd, is art. 11 IVESC dus wel 'een ieder verbindende bepaling'. Ook is er in 2013 een Facultatief Protocol bij het IVESC in werking getreden, dat voorziet in een individueel klachtrecht bij de Int. Commissie. Het Koninkrijk heeft dat Protocol echter nog niet geratificeerd. Maar het bestaan van dit Protocol toont *wel* aan dat het ook de *bedoeling* van het IVESC is om 'ieder verbindende rechten' te garanderen.

7. Onze overheid en de Hoge Raad zitten dus niet op het rechte spoor. Maar, wat daarvan zij, in ieder geval kan verzoeker *wel* op *morele* grond aanspraak maken op art. 11 IVESC.

En de Nederlandse overheid erkent die morele aanspraak ook. De overheid beschouwt het daarom als haar taak en rechtsplicht om te doen wat in haar vermogen ligt om ervoor te zorgen dat die morele aanspraak voor een ieder ook wordt gerealiseerd. En de overheid spant zich daartoe ook daadwerkelijk en te goeder trouw in.

En daaruit volgt dat als de overheid toch niet aan die rechtsplicht voldoet, zij in beginsel materieel onzorgvuldig (*lees*: 'onrechtmatig') handelt c.q. nalaat. Dat geldt ook wanneer in een individueel geval een redelijke aanvraag voor bijzondere onderstand ongemotiveerd of gebrekkig gemotiveerd wordt afgewezen. Dat is materieel onzorgvuldig.

Geldlening als vorm van bijzondere onderstand mogelijk?

8. In de Nederlandse Participatiewet is de mogelijkheid van bijstand in de vorm van een geldlening expliciet opgenomen. Zie art. 48 Participatiewet. In art. 50 Participatiewet is de mogelijkheid geopend om in bijzondere gevallen bijstand in de vorm van een geldlening te kunnen verstrekken o.a. ter voorkoming van noodzakelijke tegeldemaking van de eigen woning. Ook voor de aanschaf van duurzame gebruiksgoederen kan bijstand in de vorm van een geldlening worden verstrekt (art. 51 Participatiewet).

In Nederland is de figuur van bijstand in de vorm van een geldlening dus zeker bekend. Ook borgtocht is soms mogelijk.

9. In BES is het doel van de Bijzondere Onderstand anders geformuleerd dan in Nederland. In art. 20, lid 1 BoBES staat dat bijzondere onderstand (hierna: 'BO') kan worden toegekend [...] voor zover de alleenstaande of het gezin niet de middelen kan verwerven om te voorzien in de uit bijzondere omstandigheden voortvloeiende noodzakelijke kosten van het bestaan en voldoet aan de plicht tot arbeidsinschakeling.

Art. 29 BoBES opent voor de BES-eilanden in beginsel de mogelijkheid van onderstand in de vorm van een geldlening. Weliswaar niet precies op de wijze als verzoeker voor ogen heeft, maar het beginsel van BO in de vorm van een geldlening is niet uitgesloten. Dit artikel is een aanknopingspunt voor toewijzing van verzoekers aanvraag.

Ook art. 28 BoBES kan in het geval van verzoeker worden gezien als een aanknopingspunt. Een aanvrager die een Eigen Woning heeft, heeft recht op onderstand voor zover tegeldemaking, bezwaring of verdere bezwaring, van het in de woning met bijbehorend erf gebonden vermogen in redelijkheid niet kan worden verlangd.

Alweer, niet precies hetgeen verzoeker voor ogen heeft, maar als de eigenaar van een woning bijvoorbeeld in betalingsmoeilijkheden komt te verkeren en het onredelijk zou zijn dat hij zijn woning te gelde moet maken voor de terugbetaling van die schuld, dan heeft hij zelfs 'recht' op onderstand, zegt art. 28 BoBES. Wat verzoeker *in casu* vraagt is in zekere zin net het omgekeerde. Hij vraagt om een geldlening ten einde zijn eigen woning te kunnen afbouwen om tegen betaalbare prijs adequaat te kunnen wonen.

Het is dus redelijk ervan uit te gaan dat BO in de vorm van een geldlening in beginsel mogelijk is. En voorts wanneer het gaat om een Eigen Woning is het in beginsel mogelijk om BO in de vorm van een geldlening te verkrijgen ten einde zijn eigendomsrecht van die eigen woning veilig te stellen.

Welk criterium?

10. Het criterium om in aanmerking te komen voor BO is dat de aanvrager niet de middelen kan verwerven om te voorzien in de uit bijzondere omstandigheden voortvloeiende noodzakelijke kosten van het bestaan en voldoet aan de plicht tot arbeidsinschakeling.

Wij laten nu even de plicht tot arbeidsinschakeling terzijde. Een man van 72 jaar oud zal waarschijnlijk op basis van art. 5, lid 2 BoBES kunnen worden vrijgesteld van de plicht tot arbeidsinschakeling. Of hij kan op medische grond verklaard worden volledig en duurzaam arbeidsongeschikt te zijn. Hij als AOV-trekker heeft die plicht nu ook niet.

11. Het gaat dus om 'bijzondere omstandigheden' en 'niet kunnen voorzien in de noodzakelijke kosten van het bestaan'. De beschikking *a quo* gaat ervan uit dat er geen sprake is van 'bijzondere omstandigheden' en dat het beschikken over 'adequate en betaalbare woonruimte' niet valt onder het begrip 'noodzakelijke kosten van het bestaan'.

Wij vinden die insteek onbegrijpelijk. Verzoeker moest bij familie in gaan wonen, omdat hij zelf geen betaalbare woning (appartement of studio) kon huren. Dit is voor zowel verzoeker als de familie bezwaarlijk. Zowel verzoekers aanspraak op adequate woonruimte als die van zijn familie is door deze omstandigheid ernstig aangetast.

Naar onze mening is dat een 'bijzondere omstandigheid'.

Dit temeer omdat er *in casu* wel een manier voorligt om binnen afzienbare tijd (zeg een jaar) voor zowel verzoeker als zijn familie een adequate oplossing te creëren. Die oplossing is om verzoeker in staat te stellen zijn eigen woning af te bouwen.

Deze situatie kan redelijkerwijs worden aangemerkt als een 'bijzondere omstandigheid'.

Wat heeft verzoeker precies gevraagd?

12. Alvorens de aanvraag in te dienen, is er eerst contact opgenomen met de directeur van SZW (prod. 3). In die e-mail is het volgende voorstel gedaan:

- A) SZW is verzocht om aan verzoeker BO in de vorm van een geldlening toe te kennen ad \$ 10,000.- voor de afbouw van verzoekers woning te Rincon;
- B) De lening kan met \$ 150.- per maand worden afbetaald door inhouding op de gewone onderstand die hij als oudere nu al ontvangt van SZW;
- C) Een zoon van verzoeker heeft een Garantieverklaring (prod. 4) getekend die erop neerkomt dat hij de maandelijkse aflossing zal voortzetten tot volledige afbetaling, zo zijn vader vroegtijdig zou komen te overlijden;
- D) De afbouwkosten zijn berekend door een familielid van verzoeker, dhr. Omar Cecilia, die een bouwbedrijf exploiteert (prod. 5); dit bedrijf doneert de loonkosten;
- E) De lening wordt in drie tranches toegekend, waarbij toekenning van nieuwe tranches eerst geschied na voltooiing van vooraf bepaalde bouwvorderingspunten.

Dit verzoek is dus afgewezen.

Dit is een kans voor de Minister om effectief armoede te bestrijden

13. Het bestuur mag aanvragen afwijzen. Echter dit dient wel gemotiveerd te gebeuren. Afwijzen is niet toegestaan om de enkele reden dat dit een innovatieve aanvraag is.

In prod. 3 hebben wij erop gewezen dat toewijzing drie voordelen biedt:

- A) Het reduceert de woonlasten voor verzoeker tot een bedrag ad \$ 150.- plus water en licht. Dit kan hij betalen. Verzoeker houdt dan voldoende over om van te leven. Het maakt zijn leven dus aangener; hij voelt meer geluk;
- B) De overheid (SWZ) voldoet *concreet* aan haar belofte een Sociaal Minimum te zullen realiseren voor alle BES-inwoners o.a. middels kostenkant-verlagende maatregelen;
- C) De overheid voldoet op zeer voordelige wijze aan haar rechtsplicht om adequate woonruimte voor een ieder te realiseren. In beginsel kost het de overheid niks.

Er is nog een vierde voordeel. Met de afbouw van het huisje (44m²) wordt een woning toegevoegd aan het Bonaireaanse woningbestand. De woning zal vererven. Na verzoekers dood zullen ook anderen ervan profiteren. Eigen woningbezit bevordert goed burgerschap, hetgeen de overheid ook behoort te bevorderen.

Toewijzing ligt dus eigenlijk voor de hand.

Zijn er ook nadelen? Ja, natuurlijk. 1) Het betekent meer werk voor de ambtenaren van SZW. 2) Zal de lening vlekkeloos worden afbetaald? Waarschijnlijk wel, maar er natuurlijk een klein risico. 3) Het is een precedent, dus er zullen meer aanvragen volgen. Maar misschien is dit laatste meer een voordeel dan een nadeel.

Wij zijn van mening dat deze nadelen niet opwegen tegen de voordelen.

14. Gezien de vele voordelen en de geringe nadelen, hebben wij de Minister toch nog een tweede kans willen geven om zich te bezinnen ten einde alsnog terug te kunnen komen op zijn eerste waarschijnlijk ondoordachte impuls tot afwijzing (prod. 6A en 6B). Wij hebben de Minister dus gevraagd *welwillend* mee te willen werken aan deze *test case*. Daarbij hebben wij een passage geciteerd uit een uitspraak van de Hoge Raad van India, waarin een heel andere manier van reageren op dit soort algemeen belang proefprocessen wordt gesuggereerd. Het is een citaat uit de zaak 'Bandhua Mukti Morcha vs Union Of India & Others', Indiase Hoge Raad op 16 dec. 1983:

"We have on more occasions than one said that public interest litigation is not in the nature of adversary litigation but it is a challenge and an opportunity to the government and its officers to make basic human rights meaningful to the deprived and vulnerable sections of the community and to assure them social and economic justice which is the signature tune of our Constitution. The Government and its officers must welcome public interest litigation, because it would provide them an occasion to examine whether the poor and the down-trodden are getting their social and economic entitlements or whether they are continuing to [be] ermine victims of deception and exploitation at the hands of strong and powerful sections of the community and whether social and economic justice has become a meaningful reality for them or it has remained merely a teasing illusion and a promise of unreality, so that in case a [the] complaint in the public interest litigation is found to be true, they can in discharge of their constitutional obligation root out exploitation and injustice and ensure to the weaker sections their rights and entitlements. When the Court entertains public interest litigation, it does not do so in a caviling spirit or in a confrontational mood or with a view to tilting at executive authority or seeking to usurp it but its attempt is only to ensure observance of social and economic rescue programmes, legislative as well as executive, framed for the benefit of the have-nots and the handicapped and to protect them against violation of their basic human rights, which is also the constitutional obligation of the executive. The Court is thus merely assisting in the realization of the constitutional objectives".

Weliswaar wonen wij niet in India, maar wat de Indiase Hoge Raad hier suggereert kunnen ook wij ter harte nemen. Dat geldt temeer, omdat onze overheid er financieel veel en veel sterker voor staat dan India. Het experiment dat in de onderhavige *test case* wordt voorgelegd aan de Minister, kost bijna niets. Als de lening wordt terugbetaald, kost het zelfs helemaal niets. Het opstellen van het Rapport 'Onderzoek naar een IJkpunt voor het Sociaal Minimum in Caribisch Nederland'¹ door het Bureau Regioplan, heeft vele en vele malen meer gekost dan de geldlening die de Minister in dezen riskeert. En wat heeft dit Rapport sindsdien nu concreet opgeleverd? Wel, niet veel meer dan een belofte als een 'stip aan de horizon' (zie prod. 7, blz. 4 Kabinetsreactie op dit Rapport²).

Ons verzoek om *welwillende* medewerking werd ook afgewezen.

¹ Men vindt het hier: <https://www.regioplan.nl/wp-content/uploads/data/file/2017/17128-Eindrapport-IJkpunt-sociaal-minimum-Caribisch-Nederland-Regioplan.pdf>

² Men vindt het hier: <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2018Z12929&did=2018D37182>

Seru Grandi #80
Kralendijk
Bonaire, C.N.

Advocaat

mr. M. Bijkerk

Mobiel: 00599-7962650
abogado.bijkerk@gmail.com
info@arcocarib.com

Golden Meand Society
Foundation supporting
International Court Cases

Gronden van het beroep en Conclusie

15. Er zijn vele goede redenen die ervoor pleiten om het experiment als door verzoeker gesuggereerd, uit te proberen. Steeds praten over armoedebestrijding, maar wanneer iemand dan aanklopt met het verzoek om zijn armoede te bestrijden, dit verzoek achteloos en met zwakke non-argumenten afwijzen, overtuigt niet. Verzoeker vraagt niet om een gift. Hij vraagt om een lening. Hij heeft zelf geen vermogen. Hij heeft ook geen spaargeld. Zonder de aangevraagde lening kan hij zijn huis niet afbouwen.

En het kunnen beschikken over adequate woonruimte is natuurlijk wel een omstandigheid die noodzakelijk is voor het bestaan. Zelfs een hagedis beschikt over eigen 'adequate woonruimte'. Die hoeft daar geen geldlening voor af te sluiten, maar de vergelijking ziet daar natuurlijk ook niet op. Het gaat erom dat zelfs dieren beschikken over een eigen plek waar zij kunnen schuilen en zich beschermd en thuis kunnen voelen.

Waarom wordt dan ontkend dat voor een mens het aanschaffen van adequate woonruimte geen 'noodzakelijke kost van het bestaan' is?

Kortom, de omstandigheid dat een 72-jarige oude man moet inwonen bij familie, omdat hij onvoldoende inkomen heeft om huishuur te kunnen betalen, terwijl hij met behulp van een zeer geringe geldlening kan voorzien in adequate woonruimte voor zichzelf, zodat ook zijn familie dan weer van adequate woonruimte kan genieten, gekoppeld aan het feit dat hij gezien zijn leeftijd en geringe inkomen van een bank nooit het benodigde geld kan lenen, is ook zeker een 'bijzondere omstandigheid' te noemen.

De aanvraag voldoet dus aan de wettelijke criteria om in aanmerking te komen voor bijzondere onderstand als neergelegd in art. 20, lid 1 BoBES. De aanvraag is desondanks afgewezen. Het heeft er alle schijn van dat verweerder de aanvraag niet serieus heeft overwogen en *wezenlijk* niet in behandeling heeft genomen. Onduidelijk is waarom.

Kortom, de afwijzing is gebrekkig gemotiveerd. De afwijzing is tevens materieel onzorgvuldig, omdat de Minister met de afwijzing zonder duidelijke reden weigert aan zijn rechtsplicht op grond van art. 11 IVESC te voldoen.

Dit is een kans. Geen moeilijk uitvoerbare opgave. De rechtsplicht die de overheid heeft aanvaard i.v.m. art. 11 IVESC zou, bijvoorbeeld, in dit bijzondere geval ook kunnen worden ingevuld door geen lening te verstrekken, maar door garant te staan voor verzoeker ten einde hem in staat te stellen een lening van een bank te verkrijgen. Helemaal niets doen komt echter neer op verzaking van bedoelde rechtsplicht.

Geen Kosteloze Rechtskundige Bijstand (KRB)

16. Deze zaak wordt volledig gesponsord door de stichting 'Golden Meand Society' (GMS).

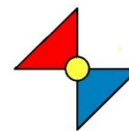
Seru Grandi #80
Kralendijk
Bonaire, C.N.

Advocaat

mr. M. Bijkerk

Mobiel: 00599-7962650
abogado.bijkerk@gmail.com
info@arcocarib.com

*Golden Meand Society
Foundation supporting
International Court Cases*

WESHALVE het het Gerecht moge behagen:

met vernietiging van de beschikking *a quo* dit beroep gegrond te verklaren en verweerder op te dragen opnieuw te beschikken binnen 28 dagen na datum van de uitspraak en wel met inachtneming van cfm. art. 50 lid 4 WarBES in de uitspraak op te nemen aanwijzingen, ertoe strekkende dat verweerder de aanvraag nogmaals - en dit keer *serieus* - in behandeling moet nemen en, indien het resultaat daarvan is dat wederom moet worden afgewezen, verweerder deze tweede afwijzing dan beter zal hebben te motiveren dan de vernietigde beschikking, dan wel anderszins zoals door het Gerecht in goede justitie ware te bepalen;

alles kosten rechtens.

Bonaire 9 mei 2022,
Namens verzoeker,
mr. M. Bijkerk